

Kritische blik op producten en diensten

Ook kapotte theedoeken moeten in de kledingbak

groendoen Robin van Wechem

Afgedankt textiel hoort niet in de vuilnisbak. Toch belandt jaarlijks 130 miljoen kilo in de verbrandingsoven. Meer dan de helft was geschikt geweest voor hergebruik of recycling. *Slow fashion* initiatief i-did wil de onwetendheid tegengaan.

In de 'What moves you?'-campagne presenteren dertig meer en minder bekende Nederlanders in dertig dagen hun zelf ontworpen tas van gerecycled materiaal. Daarna geven de ontwerpers hun tas door aan iemand anders. De tasontwerpen zijn niet te koop, maar de Circular Bag wel. Deze tas is voor minimaal 80 procent gemaakt van hergebruikt textiel, door mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

"De extreem lage verkoopprijzen in de mode-industrie hebben tot gevolg dat consumenten kleding behandelen als wegwerpartikel", zegt woordvoerder voor i-did Go de Roij van Zuijdewijn. "Behalve kapotte kleding en textiel wordt ook veel kleding na een paar keer dragen of zelfs ongedragen weggegooid."

Experts vinden het een lovenswaardig initiatief. "Er is veel onwetendheid en verwarring over het verzamelen van textiel en kleding", zegt Kirsten Palland van voorlichtingsorganisatie Milieu Centraal. "Het is een misverstand dat alleen herbruikbare kleding mag worden ingezameld. Toch zetten sommige inzamelaars dat op hun container."

Lynsey Dubbeld, trendanalist en auteur van het boek 'Mode voor morgen', haalt een onderzoek aan van TNS Nipo uit 2012, overigens in opdracht van Milieu Centraal. "Van de 800 ondervraagden zei een kwart dat ze kleding en textiel bij het restafval gooien, omdat onduidelijk is wat in de inzamelcontainers mag. Bijna de helft dacht dat kapotte of versleten kleding niet in de textielcontainers mag."

Voor de mate van verstedelijking maakt uit bij textielinzameling, zegt Anton Luiken, projectmanager bij innovatiecentrum Texperium. "Hoe groter de stad, hoe minder er wordt ingezameld. Veel mensen nemen niet de moeite om naar de textielcontainer te lopen. En dat terwijl afgedankt textiel meer waarde heeft dan papier of glas, zowel ecologisch als economisch."

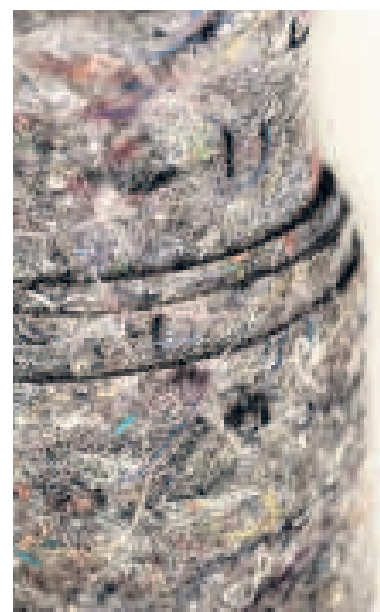
Ruim 3,5 procent van de totale Nederlandse afvalberg bestaat inmiddels uit textiel, vult Dubbeld aan. "Als al het afgedankte textiel gescheiden zou worden ingeleverd, zou dat een vermindering van 425 miljoen kilo CO₂ kunnen opleveren, heeft het toenmalige Agentschap NL berekend. Het energieverbruik voor het verzamelen, sorteren en verkopen van tweedehands kleding ligt tien tot twintig keer lager dan de energie die nodig is om een nieuw item te maken."

Er valt dus veel te winnen bij het apart verzamelen van textiel. Maar draagt de methode die i-did daarvoor gebruikt, namelijk het verkopen van tassen, niet juist bij aan die ontembare afvalberg? "Er is altijd een spanning tussen het bevoor-

De Circular Bag is gemaakt van hergebruikt textiel. FOTO'S I-DID

Veel mensen denken ten onrechte dat kapotte of versleten kleding niet in de textielcontainer mag

Ook voor vezels is er een bestemming.

ren van recycling en het verkopen van nieuwe producten", zegt Dubbeld. "Het beste is nog altijd om afval te voorkomen: de milieuwinst van recycling weegt nooit op tegen de voordelen van minder kledingproductie. Het Amerikaanse buitensportmerk Patagonia probeert daar een uitweg in te vinden. Zo hadden ze in 2013 een reclamecampagne met de tekst 'Koop dit T-shirt niet'

en sloten ze dit jaar hun winkels op koopjesdag Black Friday."

"Hoe meer producten er worden gemaakt van gerecyclede stoffen, hoe duurzamer het is," vindt Palland van Milieu Centraal. "I-did werkt aan het verkleinen van de afvalberg en het vergroten van bewustwording. Maar dan moeten consumenten de tassen natuurlijk wel gebruiken in plaats van een plastic wegwerptas."

Ook Luiken is positief. "Direct hergebruik van een product is altijd de hoogwaardigste toepassing. Daarna komt het hergebruik van delen van een product. Dat doet i-did ook, het vermaken van afgedankte kledingstukken tot iets anders. De derde optie is mechanische recycling, waarbij garens worden gemaakt uit de herwonnen vezels. Dat is vaak niet mogelijk, of alleen door heel veel nieuwe vezels bij te mengen. Het maken en verwerken van vilt is dan het beste alternatief. De tassen van i-did zijn zo ontworpen dat ze zeker een aantal maanden mee moeten gaan bij normaal gebruik en dan eventueel weer via de textielbak afgedankt kunnen worden. Vervolgens kunnen er laagwaardige materialen van worden gemaakt, bijvoorbeeld voor isolatiedoeleinden in auto's."

Uiteindelijk gaat het er vooral om dat consumenten hun gedrag veranderen, zegt Palland. "Kledingstukken zijn geen wegwerpproducten. Als mensen gericht hun kleding kiezen en miskopen voorkomen, doen ze langer met hun garderobe. Zo winnen eigen stijl en milieu het van de laatste modetrends."

De **Circular Bag** is er in drie kleuren en kost tien euro. De campagne 'What moves you?' loopt t/m 24 december. <http://whatmovesyou.i-did.nl>

vierkante meter. FOTO PATRICK POST

Vogelbos

Naast de Kleine Wildernis in Zaan-dam heeft de gemeente eenzelfde formaat perceel vrijgemaakt voor een vergelijkende test. "Eerst was ons plan om de grond om te spitten en verder helemaal niks te doen", vertelt Anton den Engelse van de gemeente. "De Nederlandse grond is zo vruchtbaar dat er vanzelf van alles opkomt. Maar omdat we een lege lap zo saai worden staan, hebben we besloten enkele bessenstruiken en fruitbomen neer te zetten om vogels te lokken. Die verspreiden dan vanzelf de zaden." Kennisinstituut Alterra van de Wageningse universiteit doet de komende jaren onderzoek naar de ontwikkeling van beide bossen.